

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 25 (1169) 1979 m. birželio mėn. 30 d.

Melbourne

XXIV M E T A I

— Vatikano radijo vadovybė, atsižvelgdama į Lietuvos klausytojų pageidavimą, sekmadienį rytines laidas prailgina ligi 20 minučių. Vakarinių kasdieninių laidų, laikas lieka nepakeistas, visuomet 15 minučių. Vatikano radijo lietuviškos transliacijos kiekvieną vakarą 21 val. Lietuvos laiku ir sekmadienį rytais 9.15 min. Pranešama, kad apie 30 procentų Lietuvos gyventojų yra nuolatiniai Vatikano radijo lietuviškų programų klausytojai.

— Italijos ir Prancūzijos spauda ir visuomenė šiomis dienomis pasiekė Eltos informacijų biuletenis italų ir prancūzų kalbomis nauji numeriai. Abu biuleteniai pateikia daug dokumentinės medžiagos apie religinę padėtį Lietuvoje ir įvairių žinių apie Lietuvą ir užsienio lietuvių gyvenimą.

— Kunigas dr. Juozas Pruskis Čikagoje ruošia spaudai kolektyvinę atsiminimų knygą "Kodėl ir kaip mes bėgome". Tai dokumentinis veikalas, kuriame kelios dešimtys autorių pateikia savo atsiminimus ir liudijimus apie masinį lietuvių pasitraukimą į Vakarus 1944 m., kai į Lietuvą vėl įsiveržė raudonoji armija. Knyga bus iliustruota.

— Čikagoje Pedagoginis Lituanistikos Institutas išleido naujų 13 absolventų - lituanistinių mokyklų mokytojų, kurie trejus metus Ins titute ruošėsi mokytojų darbui. Absolventams diplomus įteikė buvęs to paties Instituto studentas, dabartinis jo rektorius prof. dr. Jonas Račkauskas.

— Lietuvos generaliniame konsulate New Yorke vyko Lietuvos diplomatų pasitarimas, dalyvavo Lietuvos atstovas Vašingtone ministras Stasys Bačkis, atstovas Vatikane Stasys Lozoraitis jun., generalinis konsulas New Yorke Anicetas Simutis ir generalinė konsulė Čikagoje Juzė Daužvardienė. Svarstyti svarbesnieji politiniai įvykiai ir jų įtaka Lietuvai, pradėti pasiruošiamieji darbai Madrido konferencijai, kurioje bus tikrinama, kaip yra konkrečiai vykdomi Helsinkyje priimti išipareigojimai.

— Vakarų Vokietijoje Koenigsteine prie Frankfurto veikiantis Baltų Institutas išleido savo metraščio - Acta Baltica - 18-tąjį tomą, kuris pradedamas Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika 27 ir 28 numerių vertimais į vokiečių kalbą. Kitą paskelbtą studiją apie Lietuvos diplomatinės tarnybas parašė diplomatas ir teisininkas dr. Albertas Gerutis, gyvenęs Šveicarijoje.

— Vyskupo Juozo Matulaičio Labuko laidotuvėse Kaune dalyvavo net 9 vyskupai (jų tarpe provoslavų metropolitas ir evangelikų vyskupas), apie 300 kunigų iš visos Lietuvos ir didžiulė minia tikinčiųjų. Velionis vyskupas palaidoti nuvežtas į Siluvą. Koncelebracines Mišias aukėjo vysk. Julijonas Steponavičius, vysk. Vincentas Sladkevičius, vysk. Romualdas Kriščiūnas, iš Rygos atvykęs vysk. Zondaks ir vysk. Kazimieras Dulbinskis.

Strateginių ginklų apribojimo sutartis

Tęsiama Amerikos nuolaidų politika

JAV-bių vyriausybės vedama nuolaidų politika sena ir siekia II pasaulinio karo laikus. Ryškiausias posūkis šia kryptimi įvyko 1943 metais Teherano konferencijos metu. Iš šios konferencijos dokumentų matyti, kad 1943. XII. 1 Rooseveltas su Stalinu pasirašė slaptą susitarimą Lenkijos ir Pabaltijo valstybių reikalu, kuriuo šie kraštai buvo perleisti Sovietų įtakos sferon. Negeresni šia kryptimi buvo ir 1945 m. įvykusių Jaltos, Potsdamo konferencijų nutarimai. Amerikos nuolaidžiavimo dėka 1945 m. Sovietams atiteko Karelija, Petasamas, Rytprūsiai, Karpatų Ukraina, Sachalinas, Kurilų salos 1947 m., JAV politikams laiminant arba bent neprotestuojant, bolševizmas išgalėjo Lenkijoje, 1948 ir 1968 m. Čekoslovakijoje, 1956 m. Vengrijoje.

Tos pačios nuolaidžiavimo politikos dėka atsirado dvi Vokietijos, du Berlynai, dvi Korėjos, du Vietnamai, dvi Kinijos. Pagaliau bolševikai priartėjo prie pačių Amerikos krantų - Kuboje. Neseniai į komunistų sterblę buvo leista nukristi Pietryčių Azijai, Vietnamui, Kombodijai, Laosui. Tautinei Kinijai (Taivanui) buvo atšauktas nepriklausomybės pripažinimas. Pagaliau Sovietai savo įtakos sferon

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbių
Čikagoje

paveržė tolimesnius kraštus, ko net plėšrieji carai nesitikėjo, išgalėjo Afrikoje - Etiopijoje, Eritrejoje, Mozambike, Angoloje ir kitur.

Tęsiant JAV-bių su Sovietais glaudaus bendradarbiavimo politiką, abiejų kraštų sutarimu 1975 m. Europos valstybių saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje Helsinkyje buvo pripažintas bolševikų užimtų žemių Europoje neliečiamumas. Šis pragaistingas punktas tų pačių 35 valstybių buvo tylomis pripažintas 1977 m. Belgrade įvykusioje konferencijoje.

Tenka dar pridurti, kad visos šios dovanos Sovietams buvo suteiktos nieko iš Sovietų mainais negaunant. Plėšriai kiaulei buvo išugdyti didžiuliai ir aštrūs ragai.

1972 metais dviejų didvalstybių vadai — R. Nixonas ir L. Brežnevas pasirašė pirmąją Strateginių ginklų apribojimo sutartį, žinomą SALT I vardu. Bet tai buvo tikrai ginklų apribojimo pradžia. Derybos buvo tęsiamos daugiau kaip 6 metus ir nuo tada iki dabar įvyko daugiau kaip 300 įvairių šios rūšies pasitarimų. Taigi SALT II reikalu derybas tęsė net trys JAV

prezidentai — R. Nixonas, G. Fordas ir J. Carteris. 1974 m. į Vladivostoką nuvykęs G. Fordas padarė L. Brežnevui ryškių nuolaidų.

Pereitų metų pabaigoje derybose buvo pasiekti esminiai susitarimai, o neseniai abidvi šalys pasakė pasirašysiančios naują strateginių ginklų apribojimo susitarimą. Tai įvyko birželio 18 d. Vienoje, Austrijos sostinėje, atvykus abiejų didvalstybių vadams.

Naujos strateginių ginklų apribojimo sutarties tekstas ištisai dar nepaskelbtas. Skelbiami tik bendri susitarimo bruožai, nurodomi kai kurie raketinių bei atominių ginklų skaičiai. Kadangi jie ne kariniam specialistui, turint galvoje jų skirtingumą ir įvairumą, nėra visiškai aiškūs, tenka pasikliauti Vakarų Europos spaudos ir pačių amerikiečių komentarais.

Kariniai specialistai teigia, kad pasirašius SALT II sutartį, Sovietai galės padidinti savo ginklų arsenalą, o ta pačia sutartimi Amerikos karinės pajėgos yra daugiau ribojamos. Pagrįstai manoma, kad ligi 1985 metų, kaip numatyta SALT II sutartyje, Sovietai galutinai turės žymiai didesnę atominių bei raketinių ginklų persvarą ir galės diktuoti Amerikai ir jos sąjungininkams. Yra nuomonių, kad Amerika prieš gerai apsiginklavusius Sovietus galinti likti mažaginklė.

Vakarų Europos ir pačios Ame-

(Nukelta į 2 puslapį)

Juozas Mikštas

ŠIRDIES TROŠKIMAS

Širdis benamė,
Kaip čia jau esti,
Vietelę ramią
Norėjo rasti;
Audringoj žemėj
Nepasimesti.
O taip išėjo,
Kad ji surado
Tik siūti vėju,
Tik dvasios badą,
Ir, praregėjęs,
Užtemti žada.
Dabar ji būtų
Jau net dėkinga
Už puokštę rūtų
Nesudėtingą,
Ant jai supilto
Kapo uždėtą,
Gimtojoj žemėj
Skintą, mylėtą.

25. 6. 78

Popiežiui lankant Lenkiją, apie 9 milijonai žmonių jį sutiko ir klausė jo pamokslų. Užsienio korespondentai rašo, kad niekur pasaulyje joks kitas žmogus nebuvo sukėlęs tokio susidomėjimo ir tokio priėmimo, kaip popiežius Lenkijoje.

Gelbėkim politinius kalinius!

PLB Valdyba ragina pasaulyje pasklidusius lietuvius sustiprinti akciją už įkalintus lietuvius politinius kalinius.

1941 m. birželio 14-15 dienomis pradėti masiniai išvežimai Sibiran, kur buvo deportuoti 360.000 lietuvių, neišskiriant kūdikių ir senelių, tebėra žiauri realybė ir šiais 1979 metais pavergtoje Tėvynėje. Dar ir dabar Sibire yra įkalintų lietuvių, kurie buvo išvežti prieš tris dešimtmečius! Ir šiandien nežmoniškas tautos pavergėjas įkalina ir tremia pačius drąsiausius ir tauriausius mūsų brolius ir seseris, kaip Viktorą Petkų, Balį Gajauską, Nijolę Sadūnaitę, Oną Pranskūnaitę, Petrą Plumpą - Pluirą, Vladą Lapenį, Šarūną Žukauską ir daugelį kitų.

PLB Valdyba, norėdama atkreipti pasaulio dėmesį ir įtraukti kiekvieną lietuvių į akciją už politinius kalinius, siūlo Lietuvių Bendruomenės kraštų valdyboms pagal esamas vietines sąlygas:

- ruošti baisiojo birželio išvežimų minėjimus, pabrėžiant tebesitęsčius okupanto žiaurumus ir dabartinių politinių kalinių būklę;
- ruošti atitinkamas pamaldas, prisimenant nukankintus ir tebekalnamus lietuvius;
- organizuoti eisenas ir demonstracijas;
- sudaryti lietuvių politinių kalinių gelbėjimo komitetą prie krašto LB valdybos;
- informuoti vietinę spaudą, radiją ir televiziją apie vykdomą akciją;
- organizuoti laiškų rašymo vajų:

1. valdžios atstovams, Bažnyčios vadovybei ir kitiems įtakingiems gyvenamo krašto visuomenininkams,
 2. laikraščių redakcijoms,
 3. Sovietų Sąjungos atstovams,
 4. politiniams kaliniams;
- sudaryti delegacijas ir aplankyti valdžios atstovus ir Bažnyčios vadovybes, įteikiant atitinkamą memorandumą apie Lietuvos pavergimą ir politinius kalinius.

Įtraukti ir ne lietuvius į vykdomą akciją už politinius kalinius.

LB kraštų valdybos ir vietinės apylinkės gali adoptuoti vieną ar kelis politinius kalinius ir ypatingą dėmesį skirti jų išlaisvinimui. Panašiai gali adoptuoti ir atskiri miestai ir net lietuvių organizacijos.

Birželio mėnesį pradėta veikla bus tęsiama per išėjusius metus. Apie jūsų veiklą — laimėjimus ir net nepasisekimus praneškite PLB valdybai. Mes jūsų atsiliepimo nuosirdžiai laukiame.

Kraštai jungiasi į politinių kalinių gelbėjimo akciją

Australija, Kanada ir Jungtinės Amerikos Valstybės yra pradėjusios energingą akciją už politinių kalinių išlaisvinimą. Australijos Katalikų Federacija gegužės mėn. paskelbė specialiu maldos mėnesiu už Lietuvą. Ta proga buvo kreiptasi į Australijos vyskupus, juos prašant vieną sekmadienį paskirti maldai už pavergtą Lietuvą. Gi birželio mėnesį Australijos lietuviai planuoja vesti akciją už politinius kalinius. Apie tai mus painformavo katalik iš Australijos grįžęs PLB valdybos vykd. vicepirmininkas Vaclovas Kleiza. Kanadoje yra sudarytas atskiras žmogaus teisių lietuvių komitetas, kuris birželio 10 ruošia masines demonstracijas prie Sovietų atstovybės Kanados sostinėje Ottawoje. JAV LB krašto valdyba yra sudariusi atskirą komitetą gelbėti Viktorą Petkų ir Balį Gajauską. Vien iš Chicagos, laike poros dienų, buvo išsiųsta tūkstantis telegramų reikalaujant lietuvių politinių kalinių išlaisvinimo.

Ruošiamas leidinys apie žmogaus teisių pažeidimą Lietuvoje

JAV LB krašto valdyba ir šiais metais leidžia anglų kalba metraštį apie žmogaus teisių pažeidimą pavergtoje Lietuvoje. Šį leidinį redaguoja dr. Tomas Remeikis. Dalis 5000 egzempliorių bus leidžiama Kanados LB vardu. Kraštų valdybos turėtų pasvarstyti galimybę šį leidinį išversti į vietines kalbas.

PLB akcija Jungtinėse Tautose

Drauge su ukrainiečių, latvių, estų ir baltgudžių centrinėmis organizacijomis yra paruošta rezoliucija - memorandumas Jungtinėms Tautoms prašant ištirti Sovietų Sąjungos nusikaltimus prieš minėtas tautas ir Sovietų Sąjungos kariuomenės atitraukimo iš šių penkių kraštų. Rezoliucija yra paremta gausia dokumentacija. Nežiūrint Sovietų Sąjungos trukdymų, rezoliucija buvo įteikta Jungtinių Tautų pilnaties pirmininkui. Rezoliucijos pravedimo reikalu penkių tautų delegacija yra aplankiusi eilę Jungtinių Tautų atstovybių. PLB valdybai šioje delegacijoje atstovauja Daiva Kezienė. Akcija šiuo reikalu yra tik pradėta. Rezoliucijos pravedimui yra sudarytas specialus komitetas Toronte, Kanadoje. Rezoliucijos kopija bus išsiųsta kiek-

vienai krašto valdybai iš Kanadoje esančio centrinio komiteto kartu su atitinkamu PLB valdybos lydraščiu.

Soulius Kuprys PLB Vicepirmininkas

LIETUVIŲ POLITINIŲ KALINIŲ S A R A Š A S

bausmė metais	kalinimo vieta nr.
Petras Abramavičius	25 36
Vytas Abraminas	25 385/19
Vilijus Arajus	5 Kaune
Vaclovas Babičas	? 35
Petras Babonas	5 Kaune
Povilas Bagdonas	25 17
Antanas Bakanauskas	10 399/36
Antanas Baltrūnas	13 19
Stasys Baranauskas	10 36
Vitas Bastis	25 35
Kazys Baranskis	15 19
Povilas Biržys	25 19
Aleksas Bričkus	15 19
Antanas Burbulis	15 19
Kazys Bužinskas	10 19
Petras Cizikas	psichiatrinėje lig.
Karolis Čiukšlys(Čiukšis)	15 35
Julius Dubauskas	25 36
Antanas Džiaugis	15 36
Balys Gajauskas	15 385/1-6
Jonas Gricius	25 36
Stasys Grigas	15 3
Kazys Gruždis	? 19
Henrikas Jaškūnas	25 ?
Juozas Jaučokis	12 17-A
Antanas Jauga	12 35
Kazys Jokubauskas	15 17
Juozas Jucys	12 35
Jonas Kadžionis	25 36
Jonas Karalius	25 3
Petras Karpavičius	15 35
Vitas Kavoliūnas	25 36
Antanas Kazakevičius	25 36
Jonas Kiburys	25 Permes
Antanas Korsakas	15 19
Jonas Kirvinskas	15 19
Jonas Kukė	12 385/3
Boleslovas Kulikauskas	3.5 išvežtas
Jonas Kuržinskas	? 389/35
B. Kvarciejus	? 35
Vladas Lapienis	3 ?
Stasys Lauraitis	12 19
Juozas Leikus	15 19
Jonas Matuzevičius	25 35
Jurgis Mazelskis	15 17-A
Albertas Meškinas	15 35
Vladas Mitrikas	25 36
Motiejus Nemcevičius	15 385/19
Petras Paulaitis	25 19
Jonas Paulauskas	15 36
Viktoras Petkus	15 UE-148st. 4
Tarskaja ASSR g. Christopol	
Bronius Petrauskas	? Permes
Povilas Petronis	4 35
Petras Plumpa - Pluiras	8 35
Ona Pranckūnaitė	2
Kozlovskos stov. Čuvašijoje	
Bronius Purlis	25 35
Zigmas Randis	10 36
Benius Rekašius	25 36
Vytautas Remeikis	25 36
Jonas Rimkus	15 36
Juozas Rugys	? ?
Nijolė Sadūnaitė	6 Krasnojarskas
Antanas Sakalauskas	5 36
Vytas Sidoris	25 35
Jonas Simokaitis	15 10
Liudvikas Skiautis	25 19
Antanas Slučka	15 35
Jonas Slušnis	5 ?
Vitas Stašaitis	15 19
Algis Statkevičius	psichiatrinėje lig
Povilas Stonkus	15 19

Tadas Šerelis	5 ?
Jonas Šerkšnys	10 36
Povilas Tamulevičius	25 385/3
Juozas Tautkevičius	25 3
Robertas Tučas	25 35
Zigmas Urniežius	15 35
Antanas Vaivada	15 19
Jonas Vilutis	15 19
Pranas Zakšauskas	15 35
Juozas Zelenkevičius	15 17-A
Zubavičius	psichiatrinėje lig.
Algirdas Žyprė	25
Tatarskaja ASSR 902 Kazam-82	
P-ja- UE 148 st. 6 Ind. 420082 USSR	
Šarūnas Žukauskas	6 36
Bronius Žvynis	15 36

Kliniams laišškai siunčiami sekančiu adresu:

Pavardė, vardas
SSR. Moskva VS-389
Uczredenie 5110/1 Zch, USSR

Laiškus siųsti tik registruotu paštu, reikalaujant gavėjo parašo /angliškai: "registered with return receipt requested"/. Jei po 90 dienų negrįžta gavėjo parašas, reikalaukite iš pašto kompensacijos, kurią turės sumokėti Sovietų Sąjunga. Laiškai turi būti asmeniškai, draugiški, vengiant politikos ir neiššaukiantys, todėl neminėtinios jokios organizacijos /kaip PLB ar kt./.

STRATEGINIŲ GINKLŲ APRIB...

(Atkelta iš 1 puslapio)

rikos spauda SALTo II susitarimus vertina kritiškai. Prieš juos pasisakė vokiečių karo specialistai, keli JAV-bių generolai bei admiralai, kariniai stebėtojai bei strategai. Ypač karštai kritikavo populiarius senatorius Barry Goldwateris.

SALT II susitarimą, kai jį pasirašė JAV prezidentas, dar turės ratifikuoti JAV senatas dviejų trečdalių balsų dauguma. Šiuo metu senatorių nuomonės yra pasidalinusios į dvi dalis: apie 50 už sutarties patvirtinimą ir 50 prieš ją. Prezidentui J. Carteriui reiks gerokai pasispausti, kad surinktų 67 senatorių daugumą. Prieš sutarties pasirašymą ir jos ratifikavimą šiuo metu veikia 68 stambios politinės organizacijos. Tačiau prezidentas yra pasiryžęs reikiamą senatorių balsų skaičių surinkti ir sutartį ratifikuoti.

Tačiau tenka labai suabejoti, ar tikrai naujoji sutartis atneš taiką, o gal greičiau priartins karą ir, gal būt, sumažins Amerikos karinį budrumą.

Yra tikras dalykas, kad Amerika savo pasižadėjimų laikosi. Be to, Amerikoje viskas gali būti matoma, sukontroliuojama. Tuo tarpu Amerikos kontrolė Sovietuose negalima. Bolševikų, sulaužiusių tiek daug jų pasirašytų sutarčių, žodžiu niekada negalima pasitikėti. Sovietai visada suras būdų ir priemonių savo ginklų atsargas nuslėpti. Taigi ir pasirašyta sutartis ne lygių partnerių, bet doro žmogaus su apgaviku. Kaip tokia, ji ves Ameriką prie ginklų apribojimo, kai kurių ginklų rūšių gamybos sustabdymo, leis didinti rusų galybę, o tuo pačiu prisidės ne prie taikos sustiprinimo, bet greičiau prie naujo karo pavojaus ir Amerikos šiose varžybose pralaimėjimo.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St., Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Dauknyš. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams 15 dol. Kituose kraštuose 18 dol. Atskiras numeris - 30 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS TAMSUMA

Prancūzų Akademijos narys Eugene Ionesco yra pasakęs: "Kadangi žmogus nusigrižė nuo Dievo, prarasdamas tikėjimą, žmonija gyvena išsekime, chaose, dvidešimto šimtmečio tamsiame amžiuje."

Nors dažnai džiaugiamės šio dvidešimto amžiaus išradimais ir atradimais, satelitais pasiekę mėnulį ir planetas, bet ir baiminamės pasigaminę mirtį nešančią atominę bombą.

Ši žmogaus techniška pažanga dar nieko nepasako apie patį žmogų, apie jo saviąją, jo džiaugsmą ar laimę, jo nuotaiką šiame dvidešimto amžiaus amžiuje.

Tik žvilktelėjim į Sibiro taigas. Juk nė vienas amžius neturėjo tiek kalėjimų, tiek vergų stovyklų, kiek šis - dvidešimtas amžius.

Jokie Atilos, Hanibalai ir kiti žiaurūs tirionai tiek neišžudė žmonių, kiek raudonojo rojaus valdovai šiame dvidešimto amžiaus amžiuje.

Liudininkai esame ne tik savo tautos skerdynių, bet ir čia vykusių karo Vietname, Kambodijoje. Minios žmonių varomos į plikus laukus badui ir mirčiai. Tai dvidešimtas amžius.

Sakykim, kad tai daro tas nelaimingas komunizmas. Kaip tačiau tuose kraštuose, kur komunizmo nėra? Tuos kraštus mes Vakaraais vadiname. Čia laisvai žmonės gali kalbėti ką nori ir už tai niekas į kalėjimą nevaro. Tai ir kalbama, kad reikia negimusius vaikus žudyti, reikia linksmybės namus įsteigti. Didžiausia sensacija, jei koks artistas jau dešimtą kartą vedė. Būtinai laikraščiai įdės tai pirmame puslapyje. Dar sensacija pirmame puslapyje, jei kuris bankas apiplėštas, mergina nužudyta. Jaunimas svaigina save narkotikais iki iškvalėjimo. O triukšmas muzikoje, kad net apkursti gali, sulaužytas taktas, šviesų mirgėjimas lyg pragaro mašina atvažiuotų. Užtat ir menas pradėjo vaizduoti žmogų iškreiptu veidu, perskelta galva ar panašų daugiau į žvėrį, negu į žmogų.

Tai dvidešimtojo amžiaus žmogaus paveikslas. Jis praradęs žmogišką jausmą, moralę, etiką ir apsvaigęs laukia pasaulio pabaigos. Tikrai tamsus šis dvidešimtas amžius, kaip sako Ionesco. Tegu Vakaruose ir laisvė, ir prievartos nėra, bet ta laisvė taip toli veda, kad žmogus nebežino ribų.

Juk iš tikrųjų toje laisvėje daugiau yra ištvirkimo, daugiau žmonių be tikėjimo, be moralės, negu komunistiniuose kraštuose, kur tikėjimas persekiojamas. Ar ne panašiai bus ir mūsų tautoje. Lietuvoje už tikėjimą žmonės kovoja, nebijo kalėjimo, nė Sibiro, o čia išveivijoje baigiame poterius užmiršti. Jaunimas jų nė nebemoka iš viso. Taip ir slenkame į dvidešimto amžiaus tamsumą.

Laikas pabusti bent mums išveiviams. Jei tauta kančioje gina savo tikėjimą, tai mums nors išveivio procesijoje lieka nešti pakelės smūtkelį.

p.v.

Popiežius atsisveikino su tėviške

Vatikano radijas praneša, kad Popiežiui atsisveikinant Krokuvoje, iškilmingose šv. Mišiose buvo net apie porą milijonų žmonių. Drauge su Popiežium Jonu Pauliu II šv. Mišias aukėjo Lenkijos vyskupai ordinarai ir užsieniečiai kardinolai ir vyskupai, šiai progai atvykę į Lenkiją. Popiežius čia kalbėdamas iškėlė kiekvieno žmogaus laisvę bei atsakomąją apsisprendimą, kuris yra nepamainoma tikėjimo sąlyga. Ar galima atmesti tikėjimą? - klausė šv. Tėvas. Ar galima atmesti tautos kultūrą, jos tautines tradicijas? Ar galima atmesti Kristų ir visa tai, ką jis yra davęs žmogaus istorijai? Šio klausimo akivaizdoje žmogus yra laisvas. Jis gali visa atmesti, bet čia pasilieka pagrindinis klausimas: ar tai yra leistina? Kieno vardu tu galėtum tai sau leisti? Šį klausimą sprendamas, turi jausti atsa-

komybę prieš savo sąžinę, prieš savo artimą, prieš tautietį ir prieš visą tautą. Negali vienu nerūpestingu rankos mostu atmesti tai, kuomet visi gyvenome per tūkstantį metų, tai, kas sudarė mūsų tautinės tapatybės, tautinės sąmonės pagrindą. Turime būti tvirti vilties jėga, kuri jus pripildys gyvenimo džiaugsmu. Turite būti tvirti meilės jėga, kuri yra tvirtesnė už mirtį. Prašau jus: niekuomet neprarasti pasitikėjimo ir drąsos, niekuomet ne-

sunaikinti tų šaknų, iš kurių esame išaugę. Prašau jus: pasitikėti, nepaisant silpnumo. Sėmtis dvasinės jėgos iš to, kuris stiprina nesuskaitomas mūsų protėvių kartas. Niekuomet neatsiskirkite nuo Kristaus. Niekuomet nepraraskite dvasinės laisvės, kurios šaltinis yra Kristus. Niekuomet neišduokite MEILĖS, kuri mums apsirėškė Jėzaus Kristaus Kryžiumi. Be šios MEILĖS žmogaus gyvenimas lieka be šaknų ir be prasmės.

Popiežius sugrįžo į Romą

Didžioji istorinė Popiežiaus Jono Pauliaus II maldingoji kelionė Lenkijoje baigėsi. Birželio 10 d. vakare Romos aerodrome Popiežių sutiko vėl gausios minios ir jį sugrįžusį pirmiausiai pasveikino Italijos ministras pirm. Andreotti, lydimas vyriausybės narių. Popiežius tarė: "Iš gimtosios tėvynės vėl grįžtu į savo išrinktąją tėvynę - Romą, kuri neturi nei ribų, nei sienų, nes apglėbia viso pasaulio Bažnyčią, panašiai kaip ir mano tarnyba, kuri apima viso pasaulio žmones. Prieš mano akis tebėra gyvos milijoninės žmonių minios, kurios išreiškė savo meilę tos pačios

lenkų žemės sūnui, bet ypač Kristaus Bažnyčios regimajam vadovui ir apaštalo šv. Petro įpėdiniui Romoje. Lenkijoje matytos nesuskaitytos žmonių minios, jų gyvas ir nuoširdus tikėjimas sukelia mano širdyje nepaprastą džiaugsmą ir didelę viltį. Kristus daugiau nebemiršta, mirtis jam nebeturi galios! - Tai apaštalo šv. Pauliaus žodžiais aš dabar kreipiuosi į brangiąją Romą, į visą Italiją. Tai žodžiai, kurie mums visiems neša išganymą. Tikėjimas į Kristų visada telydi tautų ir pavienių žmonių gyvenimo žingsnius. Tikėjimas visada teikvepia visus sprendimus!"

Padėka australų parapijai Melbourne

Federacijos Valdyba ėmėsi iniciatyvos suruošti vaišes australų parapijai kurios bažnyčia Melbourne jau naudojamės beveik 30 metų.

Vaišės vyko tos pačios bažnyčios salėje - St. John's, East Melbourne, birželio 24 d. tuoj po lietuvių pamaldų. Vaišėse dalyvavo australų šios parapijos kunigai, seselės vienuolės - mokytojos, parapijos komitetas ir kiti parapijos darbuotojai. Buvo kvietas ir Melbourne arkivyskupas Dr. F. Little, kuris atvyko su savo sekretorium Fr. Deal. Taip pat dalyvavo imigracijos kapelionas Fr. Murphy.

Iš lietuvių pusės dalyvavo tie, kurie buvo užsirašę. Taip viso pietum susėdo apie 150 žmonių - 100 lietuvių ir 50 australų bei svečių.

Taikyta šios vaišės per šv. Joną, nes tuo vardu bažnyčia. Pasitakė gana vėsi diena, tad šilti pietūs, kuriuos gamino Kat. Moterų D-ja, visus tuoj sušildė.

Vaišės pravedė Fed. Valdybos prim. V. Laukaitis. Po šiltų pietų kun. Pr. Vaseris padėkojo šv. Jono parapijos kunigams už gerą širdį.

kad leidžia naudotis lietuviams bažnyčios patalpomis, vienuolėm seselėm - mokytojom dėkojo už mokyklos patalpas, o visiems australų parapijiečiams už jų gerą širdį.

Federacijos pirm. V. Laukaitis šios parapijos klebonui Fr. B. Mackin įteikė puikų ornamentinį kryžių procesijom, o taip pat ir \$ 1000 auką šiai parapijai. Kryžius darytas Vyt. Miliausko, Aukas sudėjo lietuvių organizacijos. Parapijos klebonas Fr. Mackin padėkojo už dovanas ir paprašė leisti naudoti tą \$1000 Vietnamo pabėgėlių globai, kurių ši parapija yra jau priėmusi.

Arkivyskupas savo kalboje prisiminė tą skaudų išgyvenimą, kai Pabaltis Australijos valdžios buvo užrašytas sovietams. Prisiminė taip pat ir dovaną, kurią jis gavo iš lietuvių tuo metu, kai buvo paskirtas Melbourne arkivyskupu. Tai buvo taip pat ornamentinis kryžius, — V. Jeršovo drožinys.

Arkivyskupas išskubėjo į kitą bažnyčią sutvirtinimo sakramentui, o likusieji svečiai sukibo net į dainą. Dainuota lietuviškai ir angliškai. Visi jautėsi patenkinti, kol šeiminkės pradėjo nupuošti stalus.

MELBOURNAS

Išvykstama į Jaunimo Kongresą

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas prasidėdą liepos 11 d. su stovykla Londone. Iš Australijos Kongrese dalyvaus 16 asmenų — 11 jaunuolių ir 5 turistai. Vienoje grupėje važiuoja 10 asmenų, o likusieji pavieniai. Iš Melbourne išvažiuoja 9 asmenys Phillipines lėktuvu, skridimo numeris 212, penktadienį liepos 6 d. 10.20 val. ryto. Prašome, kas galite, atvažiuoti bent vieną valandą anksčiau į Tullamarine aerodromą mūsų išvykstančią grupę išlydėti.

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba

Oficialiame Lenkijos vyriausybės popiežiaus sutikime jam teko priimti karinę garbės sargybą, kuri pabrėžė, kad priimamas ne Bažnyčios šv. Tėvas bet Vatikano Valstybės galva.

Mūsų Universiteto pradžia

Iš pagrindžio "ALMA MATER". Jubiliejiniai Metai - Vilnius

Apie Vilniaus universiteto įkūrimą yra rašyta tarybinėje spaudoje "Vilniaus universiteto istorija" I t., Vilnius 1976 m., "Vilniaus universitetas", Vilnius, 1966 m. ir kt. Yra straipsnių ir perijodinėje spaudoje. Turime ir M. Biržiškos monografiją - "Senasis Vilniaus universitetas 1579-1842 m.", (Vilnius 1940 m.), kur objektyviai kalbama apie Vilniaus universiteto įkūrimo sąlygas, priežastis bei kitus svarbius klausimus. Apie u-to įkūrimą daug rašoma ir užsienio spaudoje: tiek lietuvių, tiek ir kitataučių mokslininkų, pvz. "Lietuvos universitetas" Chicago, 1972 m., P. Rabikausko darbas - "Mokslinė pažanga Vilniaus akademijoje", Roma, 1972 m.). Be to, turime reikšmingų darbų iš ankstyvesnių laikų, kaip pavyzdžiui: Mykolo Balinsko, J. Bielinsko veikalai. Dėl šios priežasties čia nekartosime u-to įkūrimo istorijos, o tik atkreipsime dėmesį į tuo faktus, kurie tarybinėje spaudoje arba nutylimi arba tendencingai interpretuojami. Čia kalbėsime tik apie u-to pradžią ir pirmuosius jo žingsnius.

Tarybinėje spaudoje pirmiausia stengiamasi nutylėti, o kur to padaryti jau nebegalima, sumenkin ti Jėzuitų ordino ir Vlniaus vyskupo V. Protasevičiaus, pakvietusio jėzuitus, vaidmenį. Tarybinė spauda kalbėdama apie įžymiuosius universiteto mokslininkus, "užmiršta" pažymėti, kad tie visi mokslininkai, iškėlę universiteto vaidmenį Lietuvos kultūriname gyvenime (dažnai ir pačios lietuvių), pakėlę u-to to meto mokslo lygį europiniu mastu, buvo vienuoliai — jėzuitai. Pagaliau niekur aiškiai ir be visokių "vingių vingelių" nepasakyta, kad tikrasis Vilniaus universiteto įkūrėjas ir puoselėtojas buvo JĖZUITAI. Tad ir stabtelė-

sime ties kai kurias faktais.

Uuniversitetai neatsiranda tuščioje vietoje. Jiems įsikurti neužtenka karaliaus ar kurio kito kompetetingo asmens parėdymo. Ne kitaip buvo ir su mūsų universitetu. Pirmą turėjo būti sudarytos sąlygos, turėjo būti žmonės, suinteresuoti mokslu Lietuvoje, pakankamas skaičius asmenų, norinčių ir galinčių mokytis aukštoje mokykloje. Nemažiau svarbus klausimas — profesūra. Reikėjo organizacijos, sugebančios tinkamai išspręsti šias problemas. Pagaliau reikėjo lėšų ir dar daug ko, be ko universitetas negalėjo egzistuoti. Ir visą šitą našą pasiėmė ne kas kitas, kaip dabar nutylimi Jėzuitai. Pirmas toks ryškesnis faktas, tai jėzuito Skargos mokslinė ir organizuojamoji veikla. Jo pamokslai seime ir kitose vietose ruošė dirvą universitetui Lietuvoje. Šv. Jono bažnyčioje sakomi pamokslai irgi prisidėjo prie aukštosios mokyklos populiarinimo Lietuvoje, konkrečiai, Vilniuje.

Pamokslai buvo sakomi ir lietuviškai. Čia aidėjo lietuvių kalba iš jėzuito K. Širvydo bei kitų lūpų. Apie šių žmonių įnašą į Lietuvos kultūrą čia nebetenka kalbėti. Atsiminę Vilniaus kolegiją, įsteigtą jėzuitų, kuri buvo pirmtakas gimtančio universiteto, atsiminę kolegijoje dirbusius profesorius, — suprasime, koki esminį vaidmenį suvaidino jėzuitai, apie kuriuos dabar nekalbama arba jei užsimenama, tai tik šmeižti.

Didelius nuopelnus u-to kūrimosi laikotarpyje turėjo ir vysk. V. Protasevičius, miręs 1579 m. Jis išsirutino iš Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus privileginį raštą, įgalinantį būsimą universitetą aprūpinti rūmais (u-to rūmai buvo vieni geriausių to me-

K. Tautgirdas

to Vilniuje). Iš vyskupijos lėšų davė išlaikymą ir įsteigė studentams bedrabutį - bursą. Vyskupas suprato, kad universitetas sėkmingiau siai galės gyvuoti tik jėzuitų rūpesčiu, todėl jėzuitams ir pavedė juo rūpintis, jam vadovauti.

Jei pažiūrėsime mokslininkus, dirbusius to meto Vilniaus u-te, ten dėstytus įvairių mokslų dalykus, tai turėsime konstatuoti, kad jie daugumoje buvo jėzuitai. Kai kurie jų - labai garsūs to meto mokslo pasaulyje. Jų tarpe buvo ir lietuvių.

Vyskupas V. Protasevičius ir jėzuitai rūpinosi, kad u-tas pirmiausia tarnautų lietuviams ir lietuvių. Prisiminsime kelis faktus.

Vyskupas V. Protasevičius, steigdamas studentams bursą, pareiškė sąlygą, kad joje gyventų tik tai lietuviai, jo prefektai irgi būtų tik lietuviai. Atvykęs vizitatorius jėzuitas J. Argentas iškėlė lietuvių kalbos mokymosi būtinumą. Įdomu tai, kad tada mūsų universitete lietuviška dvasia daugiau pasireiškė, negu lenkiškoji Krokuvos universitete. Kaip pažymi M. Biržiška, Vilniaus universitete per 200 metų tik vienas jo profesorius tesusidomėjo lenkų kalba. Ir jo pirmasis rektorius pasireiškęs lenkų literatūroje, netoleravo pačiame universitete lenkų kalbos. Motiejus Kazimieras Serbievijus, išgarsėjęs Europoje lotyniškais raštais, mokėsis Vilniaus universitete, apdainavo Lietuvą. Jėzuitai palaikė ir lietuvių tautinę savigarbą, keliančią taip vadinamą Palemono teoriją, skelbusią, kad lietuviai yra kilę iš romėnų, kad savo kilme garbinę už lenkus. Tai skatino daugiau domėtis ne tik lotynų, bet ir lietuvių kalba. O tai anuo metu buvo labai svarbu: silpnino uni-

versiteto auklėtinių - lietuvių pasidavimą lenkiškumo dvasiai, nutautėjimui.

Tarybinė spauda apie to meto Katalikų Bažnyčios veiklą, jau nekalbant apie Jėzuitų Ordiną, kalba vos ne keiksmažodžiais, ypač kai piešiamas socialistinis vaizdas. Yra istorinių faktų, kurie griauja iš anksto susidarytą pažiūrą apie jėzuitus socialiniu klausimu. Atsiverskime 1688 metų laidos LIETUVOS STATUTĄ ir pamatysime, kad čia svarbiausias tuometinės Lietuvos teisinis dokumentas skelbia, kad "krikščionis negali būti vergas" (gi Lietuva visa tada buvo krikščioniška!) Profesorius jėzuitas M. Šmigleckis propagavo iš esmės pažangias ekonomines reformas. Savo veikale apie palūkanas griežtai smerkė baudžiavą. Ir tai su prantama: jis buvo susipažinęs su platesniu pasauliu, turėjo didelę patirtį ir gerai išgilinęs į krikščionybės esmę socialiniu klausimu. Tokių mokslininkų jėzuitų u-te buvo ir daugiau.

Tiems, kurie nori objektyviai žinoti mūsų universiteto istoriją, tegul šios čia pareikštos mintys bus kaip paskatinimas kritiškai pažvelgti į tarybinėje spaudoje tendencingus darbus apie mūsų universitetą.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE 3.399.000 GYVENTOJŲ

Paskelbti preliminariniai Sovietų Sąjungos 1979 metų gyventojų surašymo rezultatai. 1979 m. sausio mėnesį LIETUVOJE buvo 3.399.000 gyventojų, palyginant su 3.128.000 gyventojų 1970 m. sausio 15 d. Lietuvos miestai: Vilnius — 481.000 gyv., Kaunas — 370.000, Klaipėda — 176.000. Sovietų Sąjungos gyventojų skaičius pakilęs iki 262.442.000.

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" Nr 36, išleista Lietuvoje 1979 m. sausio 6 d.

TIKINČIŲJŲ TEISIŲ GYNIMO KATALIKŲ KOMITETO LIETUVOJE PAREIŠKIMAS

(Tęsinys)

Dažnai mums nepajėgia padėti ir mūsų broliai, esantieji užsienyje. Jie skundžiasi, kad jų pastangos dažnai atsimuša į kažkokią užburtą nejaudrumo sieną. Būna dar blogiau, — norėdami padėti, — ima ir pakenkia, užtartinėdami vertai Lietuvoje kritikuojamus įvairaus rango dvasininkus.

Dar vienas liūdnas mūsų klausimas. Vilniaus ir Kaišiadorių vyskupijų valdytojai metų metais savo elgesiu ir veikla piktina užsienio ir Lietuvos tikinčiuosius. Vyskupijų valdytojai neteko pasitikėjimo. Argi Katalikų Bažnyčioje nėra jėgos, kuri pagaliau užkirstų kelią tiems papiktinimams, su kuriais kovoti ar nemato reikalo, ar greičiau nepajėgia pats Ordinarų kolegijos pirmininkas? Kaip galima leisti griauti persekiojamą tikėjimą tame krašte, kur eiliniai kunigai ir katalikai kenčia, o dvasininkai, pataikaujantys ateistinei valdžiai, gyvena ištaigingai, be atsakomybės švaistydami suaukotas Bažnyčios reikalus lėšas.

Vatikano diplomatai neturėtų laikyti jokių laimėjimų, jei iš ateistų išsidera teisę paskirti naują vyskupą, išpareigojusį vykdyti jų direktyvas.

Ką pasiekė ši nuolaidžiavimo diplomacija? Visoje Rusijos Federacijoje, kur milijonai tikinčiųjų katalikų — ukrainiečių, lenkų, vokiečių, lietuvių — pradedant nuo Maskvos ir baigiant Sachalinu, 10.000 km spinduliu nelikę nei vienos bažnyčios, nei vieno viešai veikiančio katalikų kunigo. Maskvos ir Leningrado bažnyčias galima laikyti tik merdiniomis, skirtomis parodyti užsienio ir Vatikano delegacijų atstovams. Čia dar leidžiama atlikti katalikų tikėjimo apeigas, bet tik aky-lai stebint ateistų statytiniams.

Dar vieną kitą veikiančią katalikų bažnyčią galima užtikti plačiuose Tarybinės Pietų Azijos plotuose, kur katalikai su dideliu vargu išsikovojo teisę atlikti pamaldas dažniausiai labai kukliose patalpose.

Dar blogiau, kad nuolaidžiavimo diplomacija dažnai užnigdomas tikinčiųjų kovingumas. Nesant bažnyčių, kunigų ir katekizacijų, didelė dalis jaunimo, kilusio iš kadaise krikščioniškų šeimų, užaugo ateistais ar indiferentais, kuriuos katekizuoti dabar nepaprastai sunku.

Jeigu Lietuvos vyskupai ir kunigai ir toliau neleistina nuolaidžiaus valdžiai, o kovojantieji nesulauks sėkmingos Apaštalo Sos-

to bei pasaulio tikinčiųjų paramos, Lietuvos laukia toks pat likimas.

Norint išvengti tokio likimo, mūsų uždavinys — išsikovoti, kad būtų nutrauktas klastingas ir subtilus Bažnyčios persekiojimas Tarybų Sąjungoje, kad tikintiesiems būtų suteiktos bent elementarios teisės ne popieriuje, o gyvenime.

Argi diplomatai neturi imtis žygių, kad pagaliau baigtųsi Maskvos ateistų vadovaujamas įžulus tikinčiųjų dusinimas. Jeigu net ir dabar Maskvos aerodromuose nuo turistų kaklo nuplėšiami kryželiai ir medalikėliai, jeigu rūpestingai kratoma ištisas valandas jų lagaminai, kad neįvežtų į Tarybų Sąjungą Šventojo Rašto ar kito religinio turinio knygos, ką bekalbėti apie tolimų Sibiro užkampų tikinčiuosius, kurių pagalbos šauksmas negali pasiekti nei Romos, nei Lietuvos tikinčiųjų! Ir dabar jie tebegriauja tikinčiųjų pastatytas bažnyčias, sodina į kalėjimus katalikiškos spaudos platintojus, grūda į psichiatrines ir venerines ligonines už išdrisimą be leidimo melstis.

Ir tai vyksta toje valstybėje, kuri skelbiiasi turinti pačią "demokratiškiausią konstituciją", pagal kurią jos piliečiai esą apsaugoti nuo religinės diskriminacijos, kur užtikrinta kulto laisvė — kur pasirašyta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija ir Helsinkio konferencijos Baigiamojo Akto susitarimai, kur labai reikšmingai šaukiama dėl žmogaus teisių

Tikėjimo žavus optimizmas

Popiežiaus kelionės proga Lenkija buvo pasaulio dėmesio centre. Visus stebino ir žavėjo lenkų tautos tikėjimas, nuskaidrintas kovoje ir kankinystės ugnyje. Lenkijos Bažnyčia po Jono Pauliaus II kelionės yra kaip tas „uždegtas ir į žibintą įstatytas žiburys“, kad „šviestų visiems, kas yra namuose“.

Dar peranksti yra kalbėti apie šios kelionės vaisius. Jie dar turi subręsti ir pasireikšti konkrečiais darbais. Viena jau šiandien yra aišku. Pirmojo lenkų Popiežiaus apsilankymas savo gimtajame krašte sustiprino lenkų tautos savigarbą ir vienybę, jos prisirišimą prie krikščioniškojo tikėjimo ir Bažnyčios, prie religinių ir tautinių vertybių. Po susitikimo su Popiežium, Lenkijos katalikai labiau negu bet kada yra įsitikinę, kad Bažnyčia drauge su krikščioniškuoju tikėjimu Lenkijai davė raktą, su kuriuo galima įeiti į tą didžiąją tikrovę, kuri yra žmogus. Negalima pažinti žmogaus būties gelmių be Kristaus, kalbėjo Popiežius pusei milijono lenkų didžiojoje Pergalės aikštėje šalia Nežinomo kareivio paminklo Varšuvoje.

Be Kristaus žmogus neįtengia suprasti pats savęs. Be Kristaus žmogus negali suprasti, kas jis yra, negali surasti savo orumo, savo taurumo versmų, negali suprasti savo pašaukimo ir savo paskirties. Dėl to Kristaus išskyrimas iš istorijos yra pasikėsinimas prieš patį žmogų. Be Kristaus visa Lenkijos istorija darosi nesuprantama. Lenkų tauta, kaip tas senasis ažuolas, — kalbėjo Jonas Paulius II, įstengė atsispirti prieš istorijos audras, nes ji buvo giliai išsiskynusi Kristuje. Kristus turi gyvybinės reikšmės ne tik tiems, kurie tiki į Kristų, bet ir tiems, kurie nuo Kristaus yra nutolę. Kristus turi likiminės reikš-

mės net tiems, kurie kovoja su Kristumi. Lenkų tauta šiandien labiau negu bet kada yra įsitikinusi, kad Kristus jau yra tarytum atversta knyga, iš kurios mes turime nuolat mokytis, iš kurios mes sužinome apie žmogaus taurumą, apie žmogaus teises, apie tautos taurumą ir tautos teises. Popiežius pacitavo Adomą Mickevičių, kuris sako: „Kiekviena tikrai žmogaus verta kultūra turi būti krikščioniška“.

Dėl to Popiežius kvietė tautą, ypač jos jaunimą, pasilikti ištikimais tautinės kultūros paveldėjimui. Ištikimybė Kristui veda į tautinę ištikimybę, į ištikimybę savo tautos kultūrai.

Šis kvietimas paskutinę dieną, atsisveikinant su milijonine tikinčiųjų minia Krokuvoje, tapo prašymu, tiesiog maldavimu: Būkite tvirti tikėjimo, vilties ir meilės jėga! Reikia suartinti žmones ir tautas. Reikia atverti sienas ir visas kitas užtvargas, kurios skaldo žmoniją. Kai mūsų tikėjimas į Dievą yra tvirtas, tada yra tvirtas ir mūsų tikėjimas į žmogų. Reikia nusikratyti baime! Reikia atverti sienas! Bet koks imperializmas Bažnyčiai yra svetimas. Bažnyčia žino tikrai tarnavimą! Įsivinkite visą dvasinį tautos paveldėjimą, kuriam neatšaukiamai priklauso tikėjimas, viltis ir meilė. Niekomet neatsiskirkite nuo Kristaus. Niekomet nepraraskite dvasinės laisvės, kurios šaltinis yra Kristus! LRTV

— **Dr. Romualdas Viskanta**, 48 m., JAV Purdue universiteto mechaninės inžinerijos profesorius, birželio 5 d. buvo pagerbtas ir apdovanotas medaliu bei diplomu už išskirtinos reikšmės mokslinius darbus termofizikos srityje, taikomus aeronautikos bei erdvių inžinerijoje.

„Tribune“ vėl rašo apie lietuvį kardinolą

„Chicago Tribune“ Maskvos korespondentas Jim Gallagher sekė madienį vėl išspausdino ilgą straipsnį iš Vilniaus, kur jis kalbėjosi su Viduklės klebonu kun. Alfonsu Svarinsku ir kitais kunigais. Šį kartą pasikalbėjimas lietuvių naujai popiežiaus Jono Pauliaus paskirtus kardinolus. Vatikano stebėtojai įsitikinę, kad penkioliktasis, paskirtas „in pectore“ (širdyje), kardinolas yra arkivyskupas Julijonas Steponavičius. Straipsnis papuoštas nuotrauka kartu su arkivyskupu Vincentu Sladkevičium. Straipsnio autorius pažymi, kad nuotrauka gauta iš Lietuvos disidentų kunigų. Abu arkivyskupai dalyvavę laidotuvėse, abu jie ištremti iš savo vyskupijų, pažymi Gallagher.

Korespondentas rašo, kad arkivyskupas Julijonas Steponavičius niekada nesišypso. Jo dvasia nepalaužta, tačiau jis nustojo šypsotis prieš 18 metų, kada režimas jį ištremė ir uždraudė eiti vyskupo pareigas. Nuo 1961 m. arkivyskupas Steponavičius gyvena dviejų kambarių butelyje Žagarėje. Tam pačiam name yra ir sovietų slaptosios milicijos KGB įstaiga. Agentai klausosi kiekvieno arkivyskupo žodžio. Jis turi stiprią moralinę įtaką kunigams ir tikintiesiems ir yra inspiracijos šaltinis. Buvo įtariama, kad Steponavičius yra Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos redaktorius.

Straipsnyje nurodoma, kad Steponavičius vyskupu tapo 1955 m. ir tuoj ėmė kovoti prieš komunistų pastangas infiltruoti Bažnyčią. Jis atsisakė 1958 m. įsakyti kunigams nemokyti vaikų katekizmo, jis įšventindavo kunigais asmenis, nepatvirtintus komunistų komiteto, kuris tvarko religinius klausimus. Kada 1961 m. arkivyskupas atsisakė įšventinti du seminaristus, ku-

rie buvo įtariami dirbę su slapta milicija, vyriausybė pašalino jį iš arkivyskupo pareigų ir ištremė į Žagarę.

Autorius pažymi, kad Vatikane spėliojama, jog nepaskelbtasis gegužės 26 d. naujas kardinolas yra 68 m. amžiaus arkivyskupas Steponavičius, nes anksčiau popiežius Jonas Paulius II-sis nusiuntė jam savo kardinolo skrybėlę, tuo duodamas ženklą, kad jis planuoja suteikti arkivyskupui kardinolo titulą. Tuo metu arkivyskupas Steponavičius pasakė: „Mano galva maža, o skrybėlė labai didelė.“

Popiežiaus gestas laikomas stipriu simboliu. Lietuvos katalikų tarpe lietuvio kardinolo, kad ir slapto paskyrimas, manoma, labai sustiprins tikinčiųjų nugarkaulį, nes tikintieji yra persekiojami per tris dešimtmečius, rašo Gallagher.

Kun. Svarinskas papasakojo korespondentui, kad arkivyskupas labai kenčia nuo izoliavimo, ištėrimo. Jis geriau gyvena, negu koncentracijos lageryje, tačiau dvasinės kančios yra sunkiai pakeliamos, nes jis nežino ar ištėrimas kada baigsis.

LIETUVIŲ RADIO VALANDĖLĖS

ADELAIDĖ 5UV šeštadieniais 9 val. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA antrad. 1.30 val. p.p., trečiadieniais 2 val. p.p.

pažeidinėjimo kitose valstybėse.

Ko vertos tos kalbos ir parašai? Kai jiems prikišama dėl tikinčiųjų varžymo ir persekiojimo, jie užprotestuoja, sakydami, kad tai kišimasis į jų vidaus reikalus. Tuo tarpu kai jie kišasi į daugelį kitų valstybių ir net į smulkiausių Bažnyčios reikalus, laiko tai leistinu dalyku. Jie gerai supranta, kad Tarybų Sąjungos katalikai iš esmės nėra socialistinės santvarkos priešinai. Daug katalikų sąžiningai darbuojasi fabrikuose ir kolūkiuose. Jie žino, kad krikščionybė nėra socialinės pažangos stabdis, kad Bažnyčia nėra išnaudotojų rėmėja, o kovoja pirmose eilėse už žmogaus teises. Patys Tarybų Sąjungos vadovai gerai žino, kad Bažnyčia, turėdama daugiau laisvės, galėtų būti geresnė pagalbininkė kovojant su čia vis didėjančiais amoraliniais reiškiniais.

Tarybinė valdžia turi ne tik pripažinti, bet ir praktikoje nevaržyti bent esminių žmonių bei tikinčiųjų teisių.

Todėl Lietuvos katalikai neprašo Bažnyčiai kokių nors privilegijų, bet reikalauja bent šių elementariausių sąlygų, kuriose ji galėtų išsilaikyti, o ne palaipsniui būti naikinama.

Pagrindiniai reikalavimai ateistinei valdžiai:

Nedelsiant atšaukti ir neversti vykdyti antikonstitucinių, antihumaniškų, visiškai nesiskaitančių su krikščioniška pasaulėžiūra ir morale įstatymų, prieštaraujančių tarptautiniams Tarybų Sąjungos įsipareigojimams.

Tarp tų įstatymų ypatingai svarbus 1976.VII.28 ir 1966.V.12 ATP įsakai, kurių vykdymas reikalauja tiek iš katalikų dvasininkų, ir tiek iš tikinčiųjų rimtai nusikalsti sąžinei bei Bažnyčios įstatymų reikalavimams.

Nedrausti katekizuoti vaikus.

Nekliudyti ligoniams bei mirštantiesiems teikti sakramentus.

Nekliudyti atlikti religines apeigas ir teikti sakramentus už aptarnaujamoms bažnyčios ribų.

Netrukdyti veikti Kunigų seminarijai, kad ji galėtų laisvai savo nuožiūra priimti kandidatus. Vyskupams leisti skirti tinkamus dėstytojus Kunigų seminarijai. Nedemoralizuoti seminarijos auklėtinių, siekiant juos užverbuoti KGB agentais; nekliudyti pašalinti iš Seminarijos netinkamus kunigų luomui auklėtinius. Nesikišti į vyskupų ir kunigų skyrimus.

Atidaryti bažnyčias ir leisti laisvai darbuotis kunigams tosė vietose, kur yra katalikų, pvz.: Novosibirske, Omske, Tomske, Irkutske, Minske ir kitose Tarybų Sąjungos vietose.

Lietuvoje turi būti atidarytos bent šios istorinės ir pastoracinės reikšmės turinčios bažnyčios: Vilniaus Katedra, Šv. Kazimiero. Kauno įgulos bei Klaipėdos bažnyčios.

Leisti statyti bažnyčias naujai sukurtose didžiųjų miestų gyvenvietėse Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Šiauliuose ir Elektrėnuose.

Leisti katalikišką spaudą: katekizmus,

svarbesnio religinio turinio knygas, katalikiškus laikraščius, kurių turinys nebūtų žalojamas cenzūros.

Leisti laisvai tikintiesiems lankyti bažnyčią ir priiminėti sakramentus.

Jei net tokių esminių teisių nepavyktų išsikovoti, Tarybų Sąjungos ir Lietuvos katalikams belieka viena išeitis — katakombinė veikla.

Norėdama užgniaužti katakombinę sąlygose veikiančią ateistų nepajėgią sukontroliuoti Bažnyčios pastoraciją, tarybinė valdžia gali vėl griebtis kraštutinių priemonių: areštų, teismų, kalėjimų ir žudynių. Tuomet jie bus priversti parodyti tikrai nežmonišką savo veidą. Aišku toks jų elgesys bus pasmerktas ne tik pasaulio tikinčiųjų, bet ir žmogiškumo nepraradusių Vakarų komunistų partijų.

Mes norime taikos, pagrįstos teisingumu. Tačiau Bažnyčia iš savo prigimties negali gyventi taikoje su moraliniu blogiu, melu, Dievo neapykanta. Tačiau mes gyvai jaučiame, kad taikos sutartys su blogiu, su melu yra kapų tylos sutartys. Kova su blogiu visomis įmanomomis priemonėmis yra Kristaus įpareigojimas mums visiems.

Lietuvos katalikai išmoko kovoti su ateistais. Net ir Lietuvoje, sutikę griežtą kunigų ir tikinčiųjų pasipriešinimą, jie priversti nusileisti.

(Bus daugiau)

MELBOURNO LIETUVIAI

Liepos mėnesį visuose kraštuose minėsime Pavergtųjų Tautų Savaitę, norėdami priminti pasauliui, kad vien tik tai Europoje 250 milijonų žmonių neturi laisvojo apsisprendimo ir žmogaus teisių.

Visos Pavergtųjų Tautų bendruomenės Melbourne per savo Tarybą jau stipriai tam reikalui ruošiasi ir numatyta sekantys parenimai.

Iškilmingas Priėmimas

Pavergtųjų Tautų savaitę pradėsime iškilmingu Priėmimu Australijos parlamentarams, jų organizacijų vadovams, spaudos atstovams ir visų Pavergtųjų Tautų bendruomenių aktyvui Lietuvių Namuose liepos 14 d., šeštadienį, 6 val. vakare.

Lietuviams pakvietimai gaunami pas Apylinkės pirm. Albiną Pocių, telf. 380 5969. Pakvietimai — auka Tarybos reikalams nemažiau 8 dol. asmeniui. Jau gautas sutikimas Priėmime dalyvauti iš daugelio žymių asmenų. Čia bus gera proga susipažinti ne tik su Australijos politinio gyvenimo vadovais, bet ir galimybė artimiau pažinti kitų Pavergtųjų Tautų bendruomenių veikėjus, kad išnykus nepasitikėjimui, galėtume sudaryti vieningą frontą prieš mūsų Tėvų Žemės okupantą.

A. A. KAZIMIERAS GERULAITIS

Birželio 5 d. mirė Kazimieras Gerulaitis, 95 metų amžiaus. Birželio 9 d. po gedulingų pamaldų šv. Kazimiero liet. bažnyčioje palaidotas Centennial Park kapinėse.

K. Gerulaitis gimė 1884 m. Mikalinos dvare prie Marijampolės. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir Varšuvoje. Baigęs specialią mokyklą įsigijo spirito gamybos specialybę. 15 metų dirbo Rusijoje — Babruiske. Po I pasaulinio karo sugrįžęs į Lietuvą buvo paskirtas spirito varyklos vedėju Buktos dvare. Ten vedė miškų urėdo dukrą Mariją Buragaite. Vėliau persikėlė į Baisogalą, vadovavo spirito varyklai Komaro dvare ligi II pasaulinio karo. Šalia tiesioginio darbo K. Gerulaitis kurį laiką buvo spirito varyklų inspektorium ir lektorium spirito varytojų kursuose prie aukštosios technikos mokyklos Kaune. Sumanus darbe ir sąžiningumas ne liko nepastebėtas vyresnybės ir K. Gerulaičiui buvo patikėtas trijų Komaro turimų varyklų vadovavimas.

Lietuvą antrą kartą užplūstant bolševikams, pasitraukia Vokietijon, kur tuoj pat buvo paskirtas vienos spirito varyklos vedėju Mecklenburge. Frontui artėjant, traukėsi toliau. Karui pasibaigus, gyveno Luebecko ir Detmoldo stovyklose, sūnus ir dukra mokėsi.

Adelaidėje, kuriantis lietuviškai parapijai, K. Gerulaitis, žmona Marija ir sūnus Leonas aktyviai įsijungė į darbą. Steigiamasis lietuvių parapijos susirinkimas kaip tik įvyko Gerulaičių namuose. Išėjęs į pensiją daug metų buvo parapijos bibliotekos vedėju LK Centre.

Vaikams iš lizdo išskridus ir sukūrus savus gyvenimus, ypač 1976 m. mirus žmonai, K. Gerulaitis gana skaudžiai išgyveno jį užgriuvusią vienvietę ir senatvės negales. Ligi paskutiniųjų dienų uoliai lankė šv. Kazimiero bažnyčią ir

Jaunimo Koncertas

Liepos mėn. 15 d., sekmadienį, 4 val po pietų Pavergtųjų Tautų Savaitės proga rengiamas bendras visų tautų Jaunimo koncertas. Koncertas bus Estų Bendruomenės Namuose, 43-45 Melville Rd. ir kam-pas Viktorija St. West Brunswick. Įėjimas auka, nemažiau \$ 2.

Koncerte dalyvaus ir mūsų lietuvių jaunimas. Ateikite visi kas tik galite į koncertą, kad mūsų jaunimas nesijaustų vienišas ir paliktas Dievo valiai.

Ekumeninės Pamaldos

Pavergtųjų Tautų Savaitę užbaigsime visų tautybių ir visų tikybų bendromis pamaldomis šv. Patriko katedroje, East Melbourne. Dalyvaus visų tautybių dvasiškija, religinės brolijos, bendruomenių višos organizacijos, skautai, atsargos kariai, jaunimas, vaikai, suaugusieji.

Melbourn Apylinkės Valdyba kviečia visas mūsų organizacijas gausingai su savo vėliavomis dalyvauti eisenoje į Pamaldas. Tegu matyti visų tautų atstovai, kad mūsų Lietuvių bendruomenė yra tvirta ir vieninga. Mūsų tautinė garbė reikalauja pasirodyti geriau už kitas gausesnes grupes. Katedroje giedos lietuvių ir ukrainiečių cho-

rai, Ponios ir jaunimas eisenoje dalyvauja su tautiniais rūbais. Vėliavų palyda dėvi savo spalvų tautines juostas.

Eisenai visi renkasi katedros sodelyje 2.30 p.p. Pamaldos prasideda punktualiai 3 val. po pietų, bet eisenos dalyviai ir vėliavos jau turi būti katedroje prieš Pamaldas. Pamaldų tvarka rūpinasi kun. Stasys Gaidelis SJ, o visą eiseną tvarko Pavergtųjų Tautų Tarybos pirm. Alb. Pocius. Po pamaldų prie katedros durų sodelio pusėje bus daroma bendra eisenos dalyvių nuotrauka su organizatoriais.

Mes tikimės, kad visi Melbourno lietuviai, kuriems dar rūpi Lietuvos laisvė, dalyvaus Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimo iškilmėse, Jaunimo koncerte, Pamaldose katedroje.

Melbourn Apylinkės Valdyba

SYDNĖJUS

Ruošikimės demonstracijai

Pavergtųjų Tautų metinė demonstracija — Motorkada įvyksta š/m. liepos 14 d. Privačiomis mašinomis renkamės Wentworth Parke, iš kur 11 val. bus vykstama į Sydnėjaus gatves ir demonstracijai prie Sovietų ambasados Woolahroje.

Pageidaujantys vykti autobusu praneša A. Kramiliui telf. 727 3131. Autobusas išvyks 9 val. ryto nuo Latvių Namų Strathfelde.

Plakaitų pavyzdžiai:

"We accuse Soviet Union of destroying Nationalities and Christianity", "Decolonisation of Soviet Union", "Human Rights", "Prisoners in camps and psychiatric hospitals", "Free our people" etc.

Nuo Sovietų Ambasados bus vykstama prie Sydnėjaus laikraščių namų, Sydney Morning Herald, The Telegraph ir Australian, kurie iki šio laiko mus absoliučiai ignoruoja ir nepraleidžia jokių antisovietinių laišku.

Nepalikime likimo valiai mūsų patriotus Balį Gajauską, Viktorą Petkų, Oną Pranckūnaitę, Algirdą Žypre ir daugybę kitų. Parodykime pasauliui, kad mums rūpi jų likimas, kad mes dar nemirę.

Pavergtųjų Tautų vakaras įvyks Lietuvių klube rugpjūčio 4 d. Lietuviai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvauti. Taip pat būtume dėkingi už fantus loterijai, kas papildytų mūsų džiūstančią kasą.

A. Kramilius
Pavergtųjų Tautų NSW Komt. Pirm.

čia rasdavo suraminimą ir pagūdą.

Laidotuvių gedulingose Mišiose klebonas kun. A. Spurgis pamokslu prisiminė nueitą velionio kelią. Prie duobės su K. Gerulaičiu atsiveikino Bendruomenės vardu Ap. V-bos pirm. Č. Zamoiskis, Parapijos Tarybos vardu — Pr. Pusdešris, pensininkų — Vl. Dumčius, giminės vardu dėdei paskutinį sudiev tarė Kr. V-bos pirm. V. Neverauskas. Amžinos ramybės šventųjų draugystėje. Pr. P.

Printed by "Tėviškos Aidai" 1st Henry St., Kensington Vic. 3031.
Published by Mr. V. Laukaitis at the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 69 Devon St., Cheltenham Vic. 3192.

● **Melbournas.** "The Sun" dienraštis birželio 23 d. laidoje rašo apie dvigubą pilietybę, kai sovietų naujasis įstatymas išgalios nuo liepos 1 d. Australijos ambasada Maskvoje bando išsiaiškinti kiek tai palies Australijoje apie 750.000 buvusių pabėgėlių. Tas įstatymas ypač nerimą kelia daugeliui lietuvių, latvių ir ukrainiečių, nors Australijos valdžia sako, kad Australijos pilietybę priėmusiems tas neličia, bet rusai galvoja kitaip.

● **Vietnamo žmonės vis bėga.** Indonezijoje tų bėglių jau yra apie 37.000, Singapure jų 75.000, o Kinijoje 230.000. Malazijoje pabėgėlių stovyklose prasidėjo epidemija, kuri jau persimetė į Kampučeją. Nemažai šių pabėgėlių priglaudė ir Australiją.

● **Indijoje sustreikavo policija.** Kariuomenės daliniai norėjo streiką likviduoti ir taip įvyko susišaudymas. Žuvo 19 policininkų ir du kareiviai.

● **Sydnėjuje** projektuojama uoste praveisti tunelį, kad palengvėtų susisiekimas. Šis tunelis būtų 6 km ilgumo ir kaštuotų 500 milijonų dolerių.

● **Naujojoje Gvinėjoje** drebėjo žemė. Drebėjimas buvo stiprus, bet nuostolių daug nepadaryta.

● **Jungtinių Amerikos Valstijų** prezidentas Mr. Carter lankėsi Japonijoje. Susitarta dėl benzino importo.

● **Europos Bendrosios rinkos** 9 kraštai išsirinko savo parlamentą iš 410 atstovų. Daugumą laimėjo krikščionys demokratai. Anksčiau Bendros Rinkos parlamentas būdavo skiriamas, o dabar buvo renkamas. Parlamentas vykdomosios galios neturi, bet tik patariamąją. Vis dėl to tai yra pradžia jungtinės Europos.

● **Siemei** sukako 50 metų, kai Vatikanas yra paskelbtas kaip atskira nepriklausoma valstybė.

GRACE BROS TRAVEL

KELIONĖS Į VILNIŲ AR BET KUR PASAULYJE

Vilniuje leidžiama 6 dienas, Druskininkuose 4. Reikia užsakyti viešbutį per Inturist — Maskvoje ir iš anksto apmokėti.

Į Vilnių galima vykti per Tokyo, Frankfurtą, Belgradą, Varšuvą ir Vieną — Qantas, Lufthansa, Japan Airlines, Singapore Airlines ar kitokiu lėktuvu. Į Vilnių ir atgal nuo \$ 1043. Iš Varšuvos į Vilnių ir atgal kasdieniniu traukiniu.

● **Naujos, nupigintos kainos į Los Angeles, Toronto, Čikagą ir Europą.** Kelionės lėktuvais arba laivu į Fidži, Tolim. Rytus.

● Padedam išrūpinti leidimą apsistoti pas gimines Vilniuje.

● Išrūpinam kelionės dokumentus, vizas, draudimą, čekius.

● **GRACE BROS TRAVEL** — milijoninė kompanija su 34 įstaigomis Australijoje ir užsienyje yra jūsų garantija finansinio saugumo ir kelionės paruošimo atžvilgiais.

Kreipkitės pas Alg. ŽILINSKĄ, GRACE BROS TRAVEL
227 Collins St, Melbourne Tel. 654 3433 - vak. 93 4258

arba GRACE BROS TRAVEL — Sydney (02) 212 4800 Brisbane (07) 378 8296, Adelaide (08) 51 7555, Canberra (062) 30 2302, Perth (09) 321 8755, Townsville (077) 79 8180.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Tėviškės Aidų loterijos bilietus sekmadieniais prie bažnyčios platina ALK Federacijos Valdybos nariai. Didysis fantas - Lietuvių Enciklopedijos 36 tomai. Bilietai po 50 centų, galima laimėti ir daugiau gerų laimikių.

Gyvojo Rožančiaus nariai liepos mėnesį meldžiasi, kad lietuviai sulauktų Šventųjų, ypač Arkiv. Jurgio Matulaičio ir Arkiv. Teofilio Matulionio.

A.A. Kazimieras Šaltmeris, gyvenęs Glenroy priemiesty, staiga mirė širdimi Royal Melb. ligoninėje, liūdesy palikęs žmoną. Daugiau žinių apie velionį neturime.

Parapijai aukojo:

\$ 85 - J. Kirša, \$ 40 - A. Navickas, po \$ 30 - Alb. Savickas, Ant. Raudys, \$ 20 - A. Adomaitis, po \$ 10 - R. Ragauskas, P. Dišė. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū!

Praeitą sekmadienį vyko vaišės australų parapijai, kurios bažnyčia naudojamos jau 29 metai. Vaišės organizavo ALK Federacijos Valdyba, o valgius gamino Katalikių Moterų Draugija. Dovaną bažnyčiai - procesijos kryžių drožinėjo Vytautas Miliauskas, o pinigine dovana prisidėjo šios organizacijos:

Mielus ateitininkus sendraugius Praną Pusdešrį ir žmoną Saulenę, Agotą Stepanienę ir Juozą Stepaną mintyse išlydinčius amžinybėn savo Mamytę - Augintoją - Uošvienę

A. A. Marcelę PUSDEŠRIENĘ.

kuri šios žemės takus paliko gražiajame birželyje Lietuvoj — užjaučiame, lenkiame galvas ir mes kartu su jumis. Amžiną atilsį duok mirusiai Viešpatie.

Adelaidės Ateitininkai

Mylimai Mamytei - Uošvienei

A. A. Marceli PUSDEŠRIENEI

iškeliavus pas Viešpatį, Praną ir Saulenę Pusdešrius, Agotą ir Juozą Stepanus, jų artimuosius - užjaučiame, dalinamės jų sielos skausmais, o mirusiai meldžiame. Dievo gailestingumo.

Bardauskų, Gavėnų, Kubilių ir Rupinskų šeimos

SYDNĖJUS

A. A. KUNIGUNDA

BALTRUŠAITIENĖ

Mirtis skiria iš mūsų tarpo draugus bei pažįstamus. Sulinkę pečiai pradeda rodyti mūsų fizinį pajėgumą, pamažu mes pajuntame, kad pasiekėme savo gyvenimo kelionės kulminacinį tašką, gal prasidėjo mūsų kelias atgal.

Šių metų birželio 15 dieną gražus būrys draugų ir pažįstamų palaidėjoje amžinojo poilsio vietą Kunigundą Dobčaitę - Baltrušaitienę. Jos gyvenimo kelias buvo gana painus.

Kaip ir mes visi, taip ir velionė su vyru peržengė Vokietijos pasienį ir pasiekė net Meklenburgo apylinkes. Išiveržusios rusų kariuomenės buvo sulaukyti ir gražinti į Lietuvą. Dalykai susiklostė palankiai. Negrižo į Naumiestį, bet apsigyveno Kaune, gal tuo išvengė ir Sibiro kančių.

1966 m. vaikų, sūnaus (JAV) ir dukters Kazimieros Bitinienės rūpesčiu velionė su savo vyru gauna leidimą persikelti gyventi į JAV-bes.

1976 metais, vyrui mirus, ve-

Kat. Moterų D-ja \$ 200, Parapijos choras \$ 200, Soc. Globos Moterų D-ja \$ 100, skautų Džiugo Tuntas \$ 100, Liet. Klubas \$ 100, Gyv. Rožančiaus brolija \$ 60, Apyl. Valdyba \$ 50, Sporto Klubas Varpas \$ 50, Vyt. Šalkūnas \$ 10, Stasys Šiuškus \$ 10. Liet. Parapija ir Fed. Valdyba dar pridėjo po \$ 60, kad sudarius apskritą sumą \$ 1000.

Visiems čia išvardintiems vaišių ruošėjams ir aukotojams nuoširdžiai dėkoju.

Kun. Pr. Vaseris

Joninės pas Tėviškės Aidų ekspeditorius

Penktadieniais susirenka pulkelis savanorių paruošti Tėviškės Aidus paštui. Po darbo paprastai geriama kava, na ir kartais paminimos kieno nors vardinės. Šiais metais Jonų lankstytojų tarpe buvo net penki: Žitkevičienė Jonė, Simutis Jonas, Venckus Jonas, Zonius Jonas ir naujas lankstytojas Dainys Jonas. Ekspeditorių seniūnė M. Miliauskienė žodžiu pasveikino visus Jonus, o po to skambėjo Ilgiausių metų.

KANDIDATŲ į ML Klubą Tarybą pasiūlymai pratęsimi iki rugpjūčio 1 dienos.

Lietuviškos vestuvės Melbourne

RŪTA STATKUTĖ IR RIMVYDAS SKEIVYS

Šių metų birželio mėn. susituokė Rūta Statkutė su Rimvydu Skeiviu. Rūta yra jauniausioji mūsų Lietuvių Katalikių Moterų draugijos ilgametės pirmininkės ir kruopščios visuomenės darbininkės H. Statkuvienės ir Dr. Statkaus duktė.

Išaugusi iš lietuviškos šeimos ir praėjusi lietuviškos ir skautiškos mokyklos kursą, subrendo gilių žmoniškumo ir tautinės ištikimybės principų šviesoje ir aplinkoje.

Nenuostabu tad, kad šią ramią, tylią, bet šviečiančią savo moteriškumu, grakštumu ir kuklumu mergaitę net iš tolimo Sydnėjaus, anot kun. Pr. Vaserio, "kompiuterių pagalba" pastebėjo ir atrado, o atradęs pamilo kompiuterių specialistas inžinierius R. Skeivys.

Sv. Jono bažnyčioje įvyko tikrai iškilmingos vestuvinės apeigos. Koncelebracines šv. Mišias laikė kun. klebonas Pr. Vaseris su balsingu kun. J. Petrausku.

Jaunavedys ir pabroliai klasiškai frakuoti, o pamergės ir žiedų nešėjai vėl uniformuoti iš karto į žiūrovus prabilo stilingumu ir patrauklumu. Gi mamų suknelių vienodumas kalbėto kalbėjo, kad šių šeimų giminystę riša ir širdžių artumas.

Bažnytinio choro skambus Vėni Creator ir kitos ne tik religinius, bet ir tautinius jausmus keliančios giesmės davė šiai šeimos šventei turiningo ir iškilmingo išbaigimo.

Pagal tradiciją jaunoji pora buvo sutikta su duona ir druska bei vynu ir su iškilminga muzika, atsisojimu ir karštais rankų plojimai.

Turtingos valgiais ir gėrimais vaišės Lietuvių Namuose buvo su meile ir gražiu aptarnavimu paruoštos, padedant lietuvių katalikių moterų draugijos narėms ir jų jaunajai kartai.

Vaišių metu kalboms vadovavo ir svečius supažindino su jaunąja ir jaunikiu vyriausias pabrolis H. Antanaitis. Buvo malonu klausytis ir jo ir jaunavedžio nuoširdžių kalbų, kurios ir turiniu ir kalbos kokybe džiugino dalyvius, kad mūsų jaunoji inteligentija yra pasiekusi aukšto lygio ne tik akademinę prasmę, bet ir savo tėvų kalbos mokėjimą.

Giliai jautrūs, istoriškai patriotiškai jaunosios tėvelio Dr. St. Statkaus linkėjimai jauniems statyti ir kurti gyvenimą ne ant slidžių ir lengvabūdiško modernizmo, bet ant tvirtų religinių vertybių pagrindų, sujaudino ne vieną širdį ir išspaudė ne vieną ašarą. Buvo tikrai džiugu jaustis, kad esi liudytoju esmingai žmoniško, tautiniai lietuviško šeimos gimimo proceso.

An. B.

Melbourne

Loterijos laimingieji

Australijos Lietuvių Fondo loterijos bilietų traukimas vyko Lietuvių Namų svetainėje birželio 23 d. Traukimą pravedė AL Fondo valdybos pirmininko pavaduotojas Dr. Arūnas Staugaitis ir laimingiesiems bilietams ištraukti pakviesti visuomenės atstovai: Tautinių šokių Klumpakojų vadovė mokytoja Anelė Morkūnienė, Bendruomenės pirm. Alb. Pocius ir kun. P. Dauknys. H. Šalkausko paveikslą laimėjo S. Liesis, Tomastown Vic. L. Urbono paveikslą - V. Pipiras, Woodville Gardens SA. S. Kubos paveikslą - Izidorius Jonaitis, Epping NSW. Algio Vaitiekūno dovanotą persisėk kilimą - Cilvinas, Cabramatta NSW. Loterija pasisekė, buvo pariduota 871 bilietas, gauta \$ 1.742. Juo Australijos Lietuvių Fondas bus turtingesnis, tuo daugiau galės remti mūsų visą kultūrinę veiklą.

"DŽIUGO" Tunto Skautų Tėvų Komitetas ruošia tradicinį

BALIŲ

kuris įvyks liepos 7d., šeštadienį,

Lietuvių Namuose, 50. Errol St., North Melbourne

Pradžia 7 val.

Bilietai studijuojančiam jaunimui ir pensininkams \$ 5. Visiems kitiems lietuviams ir jų svečiams \$ 8.

Gera muzika ir puiki vakarienė suteiks jums gerą nuotaiką. Bilietus užsisakyti pas V. Lukaitį, telf. 859 5424 J. Kiršą, telf. 561 4748.

PASAULI, GELBĖK MŪSŲ SIELAS! WORLD, SAVE OUR SOULS!

Viktorijos Pavergtųjų Tautų komitetas rengia Melbourne

EKUMENINES PAMALDAS

Šv. Patriko katalikų katedroje liepos 22-sekmadienį - 3 valandą. Į pamaldas kviečiame visus Melbourne lietuvius, ypatingai jaunimą - uniformuotus skautus, tautinių šokių grupes, vaikus, sportininkus, mergaites ir moteris tautiniais rūbais, organ. su vėliavomis.

PAVERGTIEJI VEDA ŽŪTBUTINĘ KOVĄ UŽ TIKEJIMĄ Į DIEVĄ. NELIKIME ABEJINGI - VISI JUNKIMĖS Į BENDRĄ PAVERGTŲJŲ TAUTŲ MALDĄ UŽ SAVO KRAŠTO LAISVĘ, TIKEJIMO PERGALĘ!

Adelaidės kronika

A.A. Leonas PILIPAVIČIUS mirė Adelaidėje birželio 13 d. Gimęs 1905 m. Rygoje. Mokėsi Vitebsko. Rygos ir Šiaulių gimnazijose. Tarnavo krašto apsaugos ministerijoje. Rašinėjo Karyje ir Trimite. II pasaulinio karo metu aktyviai kovojo prieš sovietus. Vokietijoje, Doerverdeno stovykloje, redagavo biuletinį - dienraštį Aktu aliosios informacijos. Adelaidėje bendradarbiavo liet. laikraščiuose, vėliau susirgo cukraus liga, kuri jį ilgiems metams pririšo prie lovos. Išgyvenęs daug operacijų, kurių metu pakartotinai jam buvo amputuotos abi kojos, prieglaudose aplinkoje praleido vienašvės ir tamšios neviltingas ilgus metus. "Jei netikėčiau Dievu, seniai būčiau palaidęs sau kulką į kaktą", - sakydavo jis lankantiems. Laidotuvės iš šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios, kur už jį kun. A. Spurgio buvo aukotos Mišios ir pasakytas pamokslas, į Centennial Park kapines buvo išlydėtas birželio 15 d. Prie duobės atsisveikinimo kalbas pasakė "Ramovės" pirm. B. Kryžanauskas ir Vl. Dumčius. Laidotuvėmis pasirūpino ir padengė išlaidas iš Melbourne atvykęs mirusiojo artimas draugas Petras Naujokaitis, kuris ta proga nuoširdžiai dėkoja už rūpestingumą ir pagalbą klebonui kun. A. Spurgiui, K. Taparui ir tarusiems žodį prie kapo. Amžinos ramybės gailestingumo Dievuje.

Klebonas kun. A. SPURGIS birželio 18 d. išvyko atostogoms į Singapūrą, kur karštame klimato tikisi palengvinti jį persekiojančius reumatinis skausmus. Adelaidėn sugrįš liepos 7 d. Sekmadieniais 11 val. Mišias šv. Kazimiero bažnyčioje aukos arkivyskupo atsiųstas australas kunigas. Poilsingų atostogų linkėjimai.

Visais gėlių reikalais prašoma kreiptis į

MARCEL FLORIST

Sav. Miss Vija Širants, latvaitė

Užsakymai pristatomi į vietą.

1A Walkers Rd. Nunawading 3137
Tel. 878 4639; po darbo 88 1685.

Juozas BINKEVIČIUS, ilgą laiką "Tėviškės Aiduose" rašęs politinių įvykių apžvalgas ir nuoširdus lietuviškos parapijos parapijietis, dviejų savaikių laikotarpyje atlaikęs tris sunkias vidurių operacijas, birželio 16 d. sugrįžo iš ligoninės ir sveiksta savo namuose rūpestingoje žmonos Stefos ir vaikų priežiūroje. Linkime greito pasveikimo.

Adelaidiškiai nuoširdžiai remia "Tėviškės Aidus". Tam reikalui ALK Federacijos Valdybos paskelbtos loterijos bilietus sėkmingai platina P. Gasiūnas ir kiti. Parapijos Taryba jau dabar pradeda ruošti liepos 14 d. LK Centro salėje įvyksiantį Spaudos balių "T. Aidams" paremti. Jau pasamdytas geras orkestras, LK Moterų Draugijos ponios planuoja turtingą bufeto meniu, balius vadovas V. Vencius, neatsižvelgdamas į nesenai turėtą kojos operaciją, jau dabar priima staliukų baliuje užsakymus. Pakvietimai platinami kiekvieną sekmadienį LK Centre.

Pr. P.

MELBOURNAS

PRAŠOME BALDŲ

Melbourn Lietuvių Klubo Tarybai perleisus bendruomenei vieną kambarį, kur seniau buvo kraituvė, norime įrengti tenai biblioteką ir skaityklą. Mums pradžia trūksta lėšų nusipirkti naujus baldus, todėl prašome Melbourne lietuvių, kurie turite jau nebereikalingų kėdžių, stalų ir spintų, perleisti mūsų visų bibliotekai.

Taip pat kviečiame talkininkų sutvarkyti spintas knygų padėjimui. Jau pribrendo reikalas ir mums Melbourne įsirengti reprezentacinę Biblioteką ir Skaityklą. Su pasiūlymais prašome kreiptis į Apylinkės Valdybos išdininką Feliksą Sodaitį sekmadieniais parapijos kioske arba namų telef. 569 9578. Galima taip pat pranešti ir Apyl. pirmininkui Alb. Pociui, namų telef. 380 5969.

Padėkite mums įrengti biblioteką ir skaityklą! Būsime už tai labai dėkingi.

Melbourn Apylinkės Valdyba

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 7% metinių palūkanų, už terminuotus indėlius 10% (nemažiau \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo t.y. birželio 30 d., už atsiimtus term. ind. metų bėgyje - 4%), už įnašus (shares) iki 10% dividendo.

● Teikia paskolas iki \$ 15.000 įkeičiant nekil. turtą, iš 11%, asmenines paskolas iki \$ 5000 su garantuotojais iš 12% iki \$ 2000 be garantijos iš 13%. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. pp. Lietuvių Namai, 6 Eastray St., Norwood.

Pašto adresas: "TALKA", Lietuvių Namai, 6 Eastray St. Norwood, SA. 5067.

Sydneyje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.

Sydneyjaus kronika

Lietuviai Operos Rūmuose

Sydneyjaus Operos rūmuose birželio 10-18 dienomis vyko "Shell National Folkloric Festival". Savo tautiniu menu, dainomis ir šokiais pasirodė 36 tautybės su 1.200 artistų. Direktorius ir režisierius šio grandiozinio Festivalio buvo meksikietis G. Keys Arenas.

Lietuviai Festivalyje pasirodė Operos koncertų salėje birželio 17 d. Sydneyjaus tautinių šokių Gintaro grupė, vad. Kajaus Kazoko, meniniu pristatymu Avos Saudargienės, kartu su Melbourne Klumpakoju, vad. Anelės Morkūnienės, pateikė gausiai publikai tradicines lietuviškas vestuves. Šoko Sadutę, Dzigūną, Jaunamartės šokį, Rezgėnėlę ir Vedybų maršą. Lietuvių grupė buvo išleista šio vakaro koncerto atidarymui. Koncerto režisierius neklydo, išleisdamas lietuvių pirmuosius, kai po mūsų pasirodymo publika sukėlė audringas ovacijas ne tik už gražius tautinius rūbus, bet ir už puikų, kultūringą ir gražų šokimą. Paskui patrepšėjo Balkanų kraštai, azijatai, afrikiečiai ir kinai. Programos viduryje rusų ansamblis įnešė truputį gyvumo, o koncertą užbaigė didelė ukrainiečių grupė bandūrų orkestru, šokiais ir jie užsitarnavo audringų ovacijų.

Sveikintini mūsų abiejų tautinių šokių grupių vadovai ir šokėjai, labai gerai pasiruošę lietuviškojo meno atstovavimui.

Tautodailės paroda

Folklorinio Festivalio metu vyko ir tautodailės paroda. Lietuviški rodiniai buvo išstatyti įvairiose vietose aplink Operos rūmus. Vienoje vietoje stovėjo lietuviškas modelis tautiniais rūbais, tik nebuvo parašo, kad tai lietuviškas.

Prisimintas A.A. KARITONAS

Jonas Karitonas, miręs gegužės 11 d., buvo prisimintas šv. Mišiomis birželio 17 d. atnašautomis kun. P. Butkaus, o Dainos choras savo rėmėją ir talkininką prisiminė Mišių metu giedotomis gražiomis giesmėmis. Kor.

MELBOURNE

Virginija ir Arūnas Bruožiai žurnale

Etninės 3EA radijo stoties žurnalas birželio laidoje didele nuotrauka pristato prie mikrofono dainuojančius jaunuosius talentingus lietuvių dainininkus: sesutę ir brolį — Virginiją ir Arūną Bruožius. Rašo, kad jie dainavo ir turėjo toje radijo stotyje pasikalbėjimą (balandžio 29 d.), jie abu koncertuoja mokyklose, ligoninėse, taip pat ir įvairiose lietuvių kolonijose Australijoje. Mini, kad Virginijos troškimas pasidaryti operos dainininke — soliste.

PARDUODAM, taisom ir įrengiame įvairius spalvotos televizijos aparatus, automobilių radijo ir kasetes, HI FI Stereo aparatus ir CB radijo.

ASTRON ELECTRONIC SERVICES PTY. LTD.

29 Camdon St. Pascoe Vale Vic. 3044.

J. KRASAUSKAS Telefonas 354 5059

sportas

Lietuviai — Pabaltiečių VI šventės Sydneyje nugalėtojai

Krepšinis

Pabaltiečių Sporto Šventė vyko Bankstowne krepšinio stadione birželio 16-18 dienomis. Į salę pirmieji įžygiavo estai, latviai ir labai tvarkingomis uniformomis lietuviai - didžiausias žaidėjų kontingentas. Sveikinimo kalbas iš lietuvių tarė p. Gulbinas ir ALFAS valdybos - raštu pirm. J. Jonavičius. Šventę atidarė NSW tinklinio pirm. Mrs J. Peicis.

Lietuva — Latvija 46-23

Pirmąsias žaidynes pradėjo moterys, kurias lengvai laimėjo lietuvaitės. Komandiniai labai dariniai žaidė Regina Rupinskaitė, taškus gerai rinko jauna Vilko žaidėja V. Venslovaitė, priešininkams buvo pavojinga R. Kasperaitytė. Lietuvių rinkinei taškus pelnė: M. Čerkesienė 2, Irena Rupinskaitė 4, Regina Rupinskaitė 10, P. Andriūnienė 2, R. Kasperaitytė 8, S. Wiasak-Visockaitė 1, V. Venslovaitė 17, E. Vyšniauskaitė 2. Treneris — Gustafson.

Lietuva — Estija 50-28

Čia krepšinį žaidė vyrai. Mūsų žaidėjams buvo sunki pradžia, žaidimas nesisekė, pirmasis kėlinys buvo žemos klasės. Antram kėliny lietuviai pradėjo geriau žaisti, treneris Stasys Šutas bandė surasti gerų patarimų. Priešas nebuvo stiprus, bet parodė didelį pasipriešinimą iki paskutinių minučių. Taškus pelnė: Leknius 8, V. Roussiyan 2, E. Kardas 28, A. Wiasak 6, F. Andriėjūnas 2, E. Putvinas 2, Petras Šutas 12.

Lietuva — Latvija 41-23

Žaidė mergaitės žemiau 18 m. Lietuvaitės stengėsi laimėti, neturėdamos daug atsarginių žaidėjų, nors pavargo, bet pasiekė pergalę. Taškus pelnė: R. Rupinskaitė 5, L. Steel 6, L. Visockaitė 7, B. Steel 8, R. Bertašutė 11, A. Mikelaitytė 4. Treneris—Gustafson.

Lietuva — Latvija 49-37

Jaunuoliai parodė aukštos klasės žaidimą, turėdami gana stiprius varžovus latviukus. Abi komandos žaidė gražiai be jokių išsišokimų ir žiūrovų buvo mėgiami. Taškus pelnė: S. Vieraitis 8, R. Baškus 2, D. Šutas 18, S. Balnionis 7, E. Raugauskas 6, W. Stanvix 1, R. Kirša 4, O. Paškevičius 3, P. Steel, A. Balnionis, T. Kapočius. Sekančią dieną antras žaidynes vėl laimėjo mūsų berniukai gana lengvai.

Edas